

Σχολική βία: η διαμεσολάβηση ως εργαλείο αντιμετώπισης του προβλήματος

/ [Πεμπτούσία](#)

Σχολική βία: μη κλείνουμε τα μάτια σε ένα κοινωνικό θέμα που μας αφορά όλους!

Ο Γιάννης αφού έλαβε πρώτα τη διαβεβαίωση της δημοσιογράφου ότι τα στοιχεία του δεν θα δουν ποτέ το φως της δημοσιότητας, παραδέχεται τα εξής: *Κάποια παιδιά στο σχολείο σου κλέβουν τα ρούχα σου, άλλοι σε αφήνουν να γυρίσεις σπίτι με ένα παπούτσι, ή σου παίρνουν τα λεφτά σου, ή σου σπάνε το κινητό, έτσι για πλάκα, έχει επίσης συμβεί να σε βγάζουν φωτογραφία την ώρα που είσαι στη τουαλέτα και μετά τη στέλνουν σε όλη τη τάξη».*

Ο Γιάννης συμπληρώνει ότι ούτε εκείνος, ούτε κανείς άλλος στο σχολείο έχει κάνει κάτι για να σταματήσει τους νταήδες του σχολείου. Κι έτσι δυο χρόνια τώρα ο Γιάννης το μόνο που κάνει είναι υπομονή. «Θα μεγαλώσω και θα τα ξεχάσω όλα», λέει. «Έτσι δεν είναι;».

Αναρωτιέμαι εάν όντως είναι έτσι ή κάπως διαφορετικά! Πρόκειται για απόσπασμα ενός δημοσιογραφικού άρθρου που διάβασα πριν από καιρό στην εφημερίδα Καθημερινή. Μου θύμισε για ακόμα μία φορά το φαινόμενο της σχολικής βίας, που

αν και δεν είναι καθόλου νέο ως κοινωνικό θέμα, εξακολουθεί να ασκείται σε μαθητές δημοτικού, γυμνασίου και λιγότερο Λυκείου από συμμαθητές τους εντός και εκτός του σχολείου και να προκαλεί σωματικό αλλά και ψυχικό πόνο.

Η άσκηση βίας σε βάρος των ανηλίκων εμπεριέχει έντονο αρνητικό χαρακτήρα και κατακρίνεται από την οικογένεια, το σχολείο και τη κοινωνία. Φυσικά μορφή της σχολικής βίας είναι και η λεκτική βία, δηλαδή τα σχόλια, οι απειλές αλλά και οι βρισιές.

Εντούτοις, αν και η σχολική βία έχει σοβαρές επιπτώσεις στα παιδιά και το μέλλον τους, οι εκπαιδευτικοί συνήθως προσπαθούν να αποφύγουν την εμπλοκή τους για να μη δυσφημίσουν το σχολείο ή ακόμα θεωρούν ότι τα συγκεκριμένα περιστατικά δεν είναι σημαντικά και «πετούν το μπαλάκι» στους γονείς. Οι γονείς από την άλλη πλευρά τα βάζουν με την εκπαιδευτική κοινότητα και φυσικά όλοι μαζί εθελοτυφλούν στις συνέπειες της ολιγωρίας τους, που τελικά δεν τις υφίσταται κανένας άλλος εκτός από τα ίδια τα παιδιά.

Πρόσφατα, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται και στο ζήτημα του ηλεκτρονικού εκφοβισμού (cyberbullying). Μέσω της χρήσης της τεχνολογίας, συναντάμε κατ'εξακολούθηση εχθρική συμπεριφορά από έναν ή περισσότερους μαθητές, που πολλές φορές μπορεί να φτάνει σε εξευτελισμό και ταπείνωση των ανηλίκων. Ο ηλεκτρονικός εκφοβισμός συνήθως παρουσιάζεται με την αποστολή ή δημοσίευση κουτσομπολιών ή φωτογραφιών, ενοχλητικών γραπτών μηνυμάτων και emails παρενόχλησης.

Τι εργαλεία διαθέτουμε σήμερα για να αντιμετωπίσουμε τις συγκρούσεις και το φαινόμενο της σχολικής βίας;

- Τη σχολική διαμεσολάβηση (school mediation)! Έναν πολιτισμένο τρόπο ειρηνικής επίλυσης των συγκρούσεων, που λαμβάνουν χώρα στο περιβάλλον της σχολικής κοινότητας. Πρόκειται για μία διαδικασία, όπου τα ίδια τα παιδιά που έχουν μια διαφορά μεταξύ τους - έχοντας τη βοήθεια ενός εκπαιδευμένου ουδέτερου τρίτου προσώπου, του διαμεσολαβητή - παραθέτουν τις διαφωνίες τους μέσα σε ένα περιβάλλον διαλόγου, όπου υπάρχει σεβασμός στις απόψεις όλων, με σκοπό να βρεθεί μία κοινά αποδεκτή λύση, η οποία να ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες τους.

Το σχολείο μπορεί να βοηθήσει και πώς;

- Σαφέστατα! Η σχολική διαμεσολάβηση θα μπορούσε να ενταχθεί σε σχολικά προγράμματα και οι μαθητές να μαθαίνουν έτσι να χρησιμοποιούν εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των συγκρούσεων τους με την στήριξη

καθηγητών, δασκάλων και γονέων. Επικεφαλής της σχολικής διαμεσολάβησης ορίζεται ένας Συντονιστής, ο οποίος είναι φυσικά εκπαιδευμένος και έχει την ευθύνη της λειτουργίας του προγράμματος.

Ποιοι μπορούν να γίνουν διαμεσολαβητές;

- Οι δάσκαλοι και οι καθηγητές μπορούν αρχικά να εκπαιδευτούν στις συγκεκριμένες τεχνικές που απαιτούνται. Εν συνεχεία επιλέγονται με διάφορα κριτήρια οι μαθητές που θα εκπαιδευτούν ως διαμεσολαβητές, όπως πχ οι επικοινωνιακές τους δεξιότητες, η δέσμευση τους για συμμετοχή στο πρόγραμμα αλλά και η διάθεση τους να προσφέρουν.

Ποιος παρέχει την εκπαίδευση στα σχολεία;

- Η εκπαίδευση συνήθως γίνεται από εξειδικευμένους διαμεσολαβητές που συνεργάζονται με το σχολείο.

Ποιος επιλέγει τους διαμεσολαβητές, όταν ανακύψει μία διαφορά;

- Τους διαμεσολαβητές επιλέγουν συνήθως οι δάσκαλοι και οι καθηγητές ή ακόμα και οι ίδιοι οι μαθητές μέσω ψηφοφορίας. Έχουν βεβαίως ενημερωθεί προηγουμένως όλα τα παιδιά για το τι είναι η σχολική διαμεσολάβηση και ποια η διαδικασία. Κάποιοι μαθητές μάλιστα προσφέρονται εθελοντικά να γίνουν διαμεσολαβητές.

Ποιες είναι οι βασικές αρχές που πρέπει να τηρούνται στη σχολική διαμεσολάβηση;

- Εθελοντική διαδικασία
- Ειλικρίνεια
- Πολιτισμένος διάλογος
- Σεβασμός στις απόψεις και των 2 πλευρών
- Εχεμύθεια

Ποια είναι ακριβώς η διαδικασία;

- Τα παιδιά ακούνε προσεκτικά τον διαμεσολαβητή (που μπορεί να είναι ένας εκπαιδευμένος συμμαθητής τους) ο οποίος θέτει τους κανόνες της διαδικασίας.
- Τα παιδιά πρέπει να συμφωνήσουν σε αυτούς τους κανόνες.
- Η διαδικασία είναι εμπιστευτική.
- Δεν διακόπτουν ο ένας τον άλλο.
- Εκθέτει ο καθένας την δική του οπτική γωνία των γεγονότων

- Ο δάσκαλος συνήθως είναι παρών στη διαδικασία
- Τα παιδιά εκφράζουν τα συναισθήματα που τους προκάλεσε η διαφορά
- Ο διαμεσολαβητής ενθαρρύνει τα παιδιά να σκεφτούν πιθανές λύσεις στο πρόβλημα/διαφορά τους
- Τα παιδιά καταλήγουν σε μία συμφωνία, η οποία, όσο και απλή να είναι, πρέπει να αποτυπωθεί εγγράφως.

Τι επιτυγχάνεται με τη διαδικασία της διαμεσολάβησης;

- Τα παιδιά ευαισθητοποιούνται στην επίλυση των θεμάτων που τους απασχολούν
- Βελτιώνουν την επικοινωνία με τα άλλα παιδιά
- Νιώθουν ασφάλεια στο σχολικό περιβάλλον
- Νιώθουν φιλικά για τους συμμαθητές τους
- Μειώνονται οι συγκρούσεις

Επανέρχομαι λοιπόν στο Γιάννη, που ανέφερα στην αρχή του κειμένου.

Εάν το σχολείο που φοιτά ο Γιάννης είχε πάρει κάποιες πρωτοβουλίες πρόληψης κατά της βίας, όπως είναι η υιοθέτηση προγραμμάτων σχολικής διαμεσολάβησης, εάν ο Γιάννης είχε μοιραστεί τις ανησυχίες του εγκαίρως, πριν τα κρούσματα εκφοβισμού κορυφωθούν και κλειστεί τελείως στον εαυτό του, τότε το σχολείο θα είχε βάλει τα θεμέλια όχι μόνο για να απαλειφθούν οι πληγές του παιδιού αυτού, αλλά και για να αποτραπούν παρόμοια συμβάντα στο μέλλον.

Σε αυτή τη περίπτωση είναι σίγουρο ότι ο Γιάννης θα είχε καταφέρει να διαχειριστεί τις συγκρούσεις του με βεβαιότητα και εμπιστοσύνη στον εαυτό του και όχι με αποκλεισμό και απομάκρυνση από τους συμμαθητές του.

Άλλωστε αυτό είναι και το ζητούμενο στη περίπτωση της σχολικής διαμεσολάβησης! Ένα σχολικό περιβάλλον που να μεταχειρίζεται ισότιμα τους μαθητές, να μη τους στιγματίζει και να προάγει τη πολιτισμένη επίλυση των διαφορών. Δεν είναι δύσκολο να το πετύχουμε! Απλώς πρέπει τα σχολεία να κάνουν συντονισμένες ενέργειες και να υποστηρίξουν το θεσμό της σχολικής διαμεσολάβησης με γνώμονα πάντα τη δημιουργία ενός σχολικού περιβάλλοντος που να φροντίζει την υγεία των μαθητών και την ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού μεταξύ τους.

Νανά Παπαδογεωργάκη, Δικηγόρος LLM

Διαπιστευμένη Διαμεσολαβήτρια

Εκπαιδύτρια Διαμεσολαβητών